ਭੂਰੀ ਬਾਈ

ਬਨਾਮ

ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1972)

ਨਵੰਬਰ 11, 2022

[ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੁਲੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਕੋਡ, 1973: ਧਾਰਾ 439(2) – ਜਮਾਨਤ ਦਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ – ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਫੈਸਲਾ: ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਕੇਵਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਅਣੁਸ਼ਾਸਨਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ – ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜਬੂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਭੂਤ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ – ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਤ ਕੇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਸੇ ਅਗਲੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਤੇ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: 1.1 ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਫਰਾਰ ਜਾਂ ਭਗੌੜਾ ਸੀ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ 55 ਸਾਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16]

1.2 ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 439(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 17, 18]

1.3 ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 439(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।[ਪੈਰਾ 19]

1.4 ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 439(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1972 ਦਾ 2022।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ 10.02.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਐਮ ਸੀ ਆਰ ਸੀ ਨੰਬਰ 46635/ 2021।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼ਿਸ਼ਿਰ ਕੁਮਾਰ ਸਕਸੇਨਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਵਰੂਪ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬੁੰਦੇਲਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਗੋਪਾਲ ਝਾ, ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 10.02.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ M.Cr.C. ਨੰਬਰ 46635/2021 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ('ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 439(2) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ 07.09.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ M.Cr.C. ਨੰਬਰ 41406/2021 ਵਿੱਚ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

3. ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜੌਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਰੇਨਾ, ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 05.08.2021 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 357/2021 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ।

4. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰਬਰ 96/2020 ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ('ਆਈਪੀਸੀ') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 304B, 498A ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਦਹੇਜ਼ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1961 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਹੇਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ

ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 11.09.2020 ਨੂੰ, ਉਹ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਲਗਾ ਕੇ ਮਰ ਗਈ; ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਸ-ਸਸੁਰ, ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸਾਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ 18.10.2020 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭਾਬੀ ਨੂੰ 02.11.2020 ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਜਾ ਨੂੰ 18.11.2020 ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਦੋ ਵਾਰ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮੁੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਕ੍ਰਿ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 48592/2020 ਅਤੇ ਐਮ.ਕ੍ਰਿ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 7199/2021 ਸਨ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11.12.2020 ਅਤੇ 16.02.2021 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 13.12.2020 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫਰਾਰ ਹੈ।

6. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 23.11.2020 ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ 16.07.2021 ਨੂੰ ਹੀ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵੀ 02.08.2021 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਨੰਬਰ 357/2021) ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਵਾਧੂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜੌਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਰੇਨਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 05.08.2021 ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ।

8. ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਤੀ) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਕ੍ਰਿ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 41046/2021 ਸੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 07.09.2021 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ (ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਫਰਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ 16.07.2021 ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 05.08.2021 ਦੀ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ।

9. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.08.2021 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ 16.07.2021 ਨੂੰ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ) ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 05.08.2021 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਸੂ ਬੇਅਰਿੰਗ ਨੰਬਰ 46653/2021 ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ 10.02.2022 ਦੇ ਅਪ੍ਰਯੋਗਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 10.02.2022 ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 16.07.2021 ਨੂੰ, ਭਾਵ, ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਵਿਰੁਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ; ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਨ ਭੱਜ ਗਏ ਜਾਂ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬੱਚਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ.

11. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਖੋਖਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 362/2022) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਬਾਰੇ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.08.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕੋਲ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਕੱਲਾ ਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੋਵਿਡ -19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੁਖੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਵਕੀਲ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

14. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਇਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 13.12.2020 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ

ਜਾ ਸਕਿਆ, ਤਾਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨਿਆਇਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਮਕੈਨਿਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ।

15. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਵਿਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

16. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 304B ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ ਲਈ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ 16.07.2021 (ਸਰੰਡਰ/ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਣਉਪਲਬਧ ਰਹਿਣਾ ਸਰਾਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਫਰਾਰ ਜਾਂ ਭਗੌੜਾ ਸੀ ਜੋ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

17. 05.08.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜੌਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਰੇਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਭ ਘੇਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਅਰੈਸਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ

ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਕਾਰਕ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

18. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਕੋਚਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 439(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀ ਸੀ।

19. ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਸੁਪਰਵੀਨਿੰਗ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

20. ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰੱਦ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 439 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੇਸ. ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੇ ਓਵਰ-ਵਿਸਤਾਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਰਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ।

21. ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

22. ਇਸ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 10.02.2022 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਓਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਮੋਰੇਨਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 05.08.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

23. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

24. ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate